

í t é l e t

Az indítvány iránya: a terhelt javára

A kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata fogház.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartja.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Hatvani Járásbíróság a 2016. június 13-án meghozott és kihirdetett 4.B.143/2015/11. számú ítéletében ... terheltet bűnösnek mondta ki
- közúti baleset okozása vétségében [Btk. 235. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], és
 - segítségnyújtás elmulasztása büntettségében [Btk. 166. § (1) bekezdés, (3) bekezdés].
- [2] Ezért őt 1 év 6 hónap szabadságvesztésre és 1 év 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.
- [3] A szabadságvesztés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette.
- [4] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát - annak elrendelése esetén - börtönben jelölte meg.
- [5] Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésekor a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
- [6] A közúti járművezetéstől eltiltás tartamába beszámítani rendelte a vezetői engedély 2015. január 23-i visszavonása óta eltelt időt.
- [7] Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről.
- [8] Az elsőfokú bíróság ítélete - fellebbezés hiányában - 2016. június 21-én jogerőre emelkedett, és a szabadságvesztés büntetés kivételével végrehajthatóvá vált.
- [9] A jogerős ítéleti tényállás szerint ... terhelt 2015. január 23-án 19 óra körüli időben a ... számú úton közlekedett az általa vezetett ... forgalmi rendszámú ... típusú személygépkocsival város 1 külterületén, város 1 felől **város 2** irányába sötétben, közvilágítás nélküli útszakaszon, tompított világítást használva, enyhe esőben, vizes, csúszós, de jó minőségű aszfaltburkolatú úttesten.
- [10] Amikor a terhelt a ... Központ előtti egyenes vonalvezetésű útszakaszra ért, 65-75 km/h sebességgel közlekedett, azonban nem az úttestet nézte, így figyelmetlensége miatt nem észlelte az úttest menetiránya szerinti jobb szélén, az útpadkától mintegy 1,2-1,5 méterre ittás állapotban **város 2** felé haladó **sértett** gyalogost, ezért őt fékezés nélkül elütötte.
- [11] Amikor a terhelt észlelte az elütést, lassító fékezéssel megállt az egyébként kivilágított logisztikai központ bejáratánál, járművéből kiszállt, azt körbejárta, és bár a jármű motorházteteje teljesen

felgyűrődött - amiből tudnia kellett, hogy baleset részese volt - semmit nem tett annak megállapítása érdekében, hogy kit ütött el, illetve tud-e segítséget nyújtani, hanem járművébe visszaült és elhajtott.

- [12] **sértett** a baleset következtében olyan súlyos csonttöréseket és belső sérüléseket szenvedett el, hogy a kialakult vérzéses és traumás sokk következtében a helyszínen elhunyt.
- [13] A terhelt számára a sértett 61-70, de a jármű fényszórójának fénykévéjében legalább 39 méterről egyértelműen észlelhető volt, és ha a terhelt ekkor lassító, vagy intenzív fékezés mellett 2 fokkal balra kormányozza a járművét, a sértett mellett 1,9 méteres oldaltávolsággal elhaladhatott volna, így pedig a balesetet elkerülhette volna.
- [14] A baleset azért következett be, mert **a terhelt** megszegte a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjában és a KRESZ 25. § (1) bekezdésében foglaltakat, abban azonban közrehatott a sértett is, aki a KRESZ 21. § (1) és (12) bekezdésében foglaltak megszegésével lakott területen kívül, az útpadka helyett az úttesten, fényvisszaverő ruházat nélkül tartózkodott. A terhelt a helyszín elhagyásával megszegte a KRESZ 58. § (1) bekezdésében foglaltakat.
- [15] **II.** Az ügyben meghozott jogerős ítélet ellen a Heves Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt a *terhelt javára, részbeni felmentése érdekében* a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt okból (B.900/2017.).
- [16] Álláspontja szerint ... terhelt bűnösségének megállapítására a halálos közúti baleset gondatlan okozása vétségében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor. Indokolásában arra hivatkozott, hogy az ítéleti tényállásból kiderül, hogy az adott közlekedési szituációban a veszélyhelyzetet nem a szabályosan közlekedő terhelt, hanem az úttesten szabálytalanul haladó gyalogos teremtette meg. Ebben az esetben a baleset elhárítása érdekében szükséges magatartás elmulasztása alapozhatja meg a terhelt felelősségét. A tényállás szerint a terhelt ugyan vezetés közben figyelmetlen volt, önmagában azonban ez a figyelmetlenség nem alapozza meg a terhelt büntetőjogi felelősségét. Ez kizárólag akkor lenne megállapítható, ha lassító vagy intenzív lassító fékezés alkalmazásával lett volna elkerülhető a baleset. Jelen helyzetben azonban a szakvéleményben rögzítettek alapján ez egyértelműen nem lett volna elegendő. A baleset csak egy olyan további vezetési manőverrel lett volna elkerülhető - legalább 2 fokkal balra történő elkormányzás -, melynek elmulasztása azonban már nem róható a terhelt terhére. Az elkormányzás büntetőjogi következményekkel járó kötelezettsége sem a KRESZ 3. § (1) bekezdésének c) pontjából, sem más előírásból nem vezethető le. Miután a terhelt felelőssége a bekövetkezett baleset okozásában nem állapítható meg, értelemszerűen a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekményében való marasztalása nem annak minősített esetében, csupán az alapesetben törvényes.
- [17] Álláspontja szerint miután sem a közlekedési bűncselekményben való

téves marasztalás, sem a segítségnyújtás elmulasztásának törvénysértő minősítése nem eredményezett törvénysértő büntetést, így a terheltnek a halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége alóli részfelmentésén kívül egyebekben a jogerős ítélet hatályban fenntartását indítványozta.

- [18] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt helyes indokainál fogva fenntartotta, egyben az alábbiakkal egészítette ki (BF.372/2017.).
- [19] A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott okra alapított felülvizsgálati eljárásnak, annak eredményessége esetén ki kell terjednie az anyagi jogszabálysértéssel nem érintett bűncselekmény, és ahhoz fűződően az ítélet egyéb rendelkezéseinek anyagi jogi felülvizsgálatára is.
- [20] Ebbe a körbe tartozik annak a megállapítása is, hogy a terhelt bűnösségének a halálos közúti baleset gondatlan okozása vétségében történő téves megállapítása következményeként, figyelemmel a 2/1999. BJE jogegységi határozatra, a terhelt terhére törvényesen megállapított segítségnyújtás elmulasztásának bűncselekménye a Btk. 166. § (1) bekezdésében meghatározott és eredetileg a (3) bekezdés I. tétele szerint minősülő büntetési alakzat helyett kizárólag a Btk. 166. § (1) bekezdés szerinti alapesetnek, segítségnyújtás elmulasztása vétségének minősül.
- [21] Az indítványozott részfelmentés mellett és a fennmaradó bűncselekmény enyhébb minősítése mellett is a kiszabott büntetést törvényesnek tartotta. Utalt egyebekben arra, hogy a terhelt terhére megállapítható vétségi alakzatú bűncselekmény esetén a szabadságvesztés végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (1) bekezdésére figyelemmel fogház.
- [22] Megjegyezte, hogy ebben az esetben nem látja irányadónak a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felülvizsgálati indítvánnyal összefüggésben a BH 2017.326. döntésben kifejtett azon álláspontot, amely szerint a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának meghatározása nem a büntetés kiszabás része, így e körben nincs helye felülvizsgálatnak.
- [23] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a támadott határozatot akként változtassa meg, hogy a terheltet az ellene halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában mentse fel, és állapítsa meg, hogy a terhelt a segítségnyújtás elmulasztása büntettként értékelt cselekménye segítségnyújtás elmulasztása vétségének minősül, amelyre figyelemmel a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fogház.
- [24] Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.
- [25] A Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványt - kizáró rendelkezés hiányában - tanácsulésen bírálta el.
- [26] **II/1.** A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott okból, valamint a Be. 416. §

(1) bekezdés c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében hivatalból (Be. 423. § (4) és (5) bekezdés) bírálta felül.

- [27] Ennek során az ügyész által ... terhelt javára bejelentett felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.
- [28] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [29] Emellett a Be. 423. § (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat által megállapított tényállás az irányadó, a tényállás felülvizsgálati indítványban nem támadható. A tényálláshoz a Kúria is kötve van, azt tehát, hogy valamely ügyben a terhelt elítélésére törvénysértően került-e sor, még az érdemi felülbírálat során is kizárólag az ítéletben rögzített tények alapul vételével vizsgálhatja.
- [30] Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].
- [31] Érdemi vizsgálata alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványt alaposnak találta.
- [32] 1. Az irányadó tényálláshoz képest anyagi jogszabályt sértett az eljáró bíróság, amikor a terhelt büntetőjogi felelősségét a halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította.
- [33] A Btk. 235. § (1) bekezdésében meghatározott közúti baleset gondatlan okozásának a vétségét az követi el, aki a közúti közlekedés szabályainak a megszegésével másnak vagy másoknak gondatlanságból súlyos testi sértést okoz. A cselekmény a (2) bekezdés b) pontja szerint minősül, ha a bűncselekmény halált okoz. A törvényi szabályozásból következően a büntetőjogi felelősség megállapításának feltétele a közúti közlekedés szabályainak a vétkes megszegése; a szabályszegéssel okozati összefüggésben halál bekövetkezése és az, hogy az eredmény tekintetében az elkövető gondatlan bűnössége megállapítható legyen.
- [34] A bűncselekmény elkövetési magatartása a közúti közlekedési szabályok megszegése. A Btk. 235. §-a szerinti bűncselekmény keretrendelkezés, a közúti közlekedési szabályokon alapvetően a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendeletet (KRESZ) kell érteni.
- [35] A jogerős ítéletet hozó elsőfokú bíróság az irányadó tényállás tükrében tévesen rótt a terhelt terhére a balesetet kiváltó okként a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjában, valamint a KRESZ 25. § (1) bekezdésében foglaltak megszegését.
- [36] A KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontja egy általános törvényi rendelkezés, ennek értelmében a közlekedésben részt vevő köteles úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon.
- [37] A KRESZ 25. § (1) bekezdés szerint a járművel a forgalmi, az

időjárási, látási és útviszonyoknak megfelelően kell közlekedni.

- [38] Az irányadó tényállásból tényként megállapítható, hogy a terhelt a járművével az esti órákban borult, esős időben város 1 külterületén, város 1 felől **város 2** irányában haladt 65-75 km/h sebességgel. A terhelt ugyan a vezetés közben figyelmetlen volt, azonban a Kúria - osztva a felülvizsgálati indítványt előterjesztő ügyészségi álláspontot - megállapította, hogy az objektív veszélyhelyzet azzal alakult ki, hogy a sértett ittas állapotban, lakott területen kívül, az útpadka helyett az úttesten, fényvisszaverő ruházat nélkül tartózkodott.
- [39] Ezzel a magatartásával a sértett a gyalogosokra vonatkozó közlekedési normákat súlyosan megsértette, ugyanis a sértettnek a KRESZ 21. § (1) bekezdésének eleget téve a kiépített útpadkán kellett volna közlekednie; a 21. § (2) bekezdése írja elő, hogy „Ha az úton sem járda, sem leállósáv, sem útpadka, sem kerékpár út nincs - vagy az a gyalogosközlekedésre, illetőleg a kerekes székkel való közlekedésre alkalmatlan -, a gyalogosok az úttesten közlekedhetnek”; a 21.§ (12) bekezdése szerint akként rendelkezik, hogy „A lakott területen kívüli út úttestjén, leállósávján, útpadkáján tartózkodó gyalogosnak/személynek - ide nem értve a gyalogosok zárt csoportban történő közlekedését - éjszaka és korlátozott látási viszonyok esetén fényvisszaverő mellényt (ruházatot) kell viselnie.”
- [40] Az ítéleti tényállás szerint ugyanakkor az úttesten ittasan, fényvisszaverő ruha nélkül közlekedő sértettet csupán az elütési pont előtt a jármű fényszórójának fénykévéjében 39 méterrel lett volna lehetősége észlelnie a terheltnek, figyelmetlensége okán ez nem történt meg, de az ítéleti tényállásban - mérnöki szakvélemény alapján - megfogalmazottak szerint sem lassító, vagy intenzív fékezés nem lett volna elegendő a baleset elkerüléséhez. Maga az ítéleti tényállás rögzíti, hogy ehhez egy további közlekedési manőverre, mégpedig a gépjárműnek 2 fokkal balra történő elkormányzására is szükség lett volna. Ekkor tudott volna ugyanis a gépjármű mintegy 1,9 méterrel a sértett gyalogos mellett elhaladni.
- [41] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy a balesetet eredményező közvetlen veszélyhelyzetet a sértett többszörös KRESZ-szabályt megszegő magatartása idézte elő, adott körülmények között a terheltnek reálisan nem is kellett számolnia sértettel.
- [42] Miután a baleset lassítással, illetőleg intenzív fékezéssel már nem volt elkerülhető, az elkormányzás büntetőjogi következményekkel járó kötelezettsége pedig sem a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjából, sem más előírásból nem vezethető le - annál is inkább, mert adott esetben az elkormányzás legalább olyan veszélyhelyzetet teremthetne, amelynek az elkerülését szolgálná - a terhelt terhére közlekedési szabályszegés, felróható büntetőjogi gondatlanság nem állapítható meg.
- [43] 2. A Kúria fentieket meghaladóan alaposnak találta a Legfőbb Ügyészségnek az anyagi jogszabálysértéssel nem érintett bűncselekmény, a segítségnyújtás elmulasztása bűncselekmény körében

tett okfejtését.

- [44] A Btk. 166. §-ában foglalt bűncselekmény, a segítségnyújtás elmulasztása pönalizálásának az indoka az a minden beszámítási képességgel rendelkező személlyel szemben támasztott követelmény, hogy segítsen embertársainak, akiknek az élete vagy a testi épsége veszélybe került. Az általános segítségnyújtási kötelezettség előírása azt jelenti, hogy a törvény büntetéssel fenyegeti azt, aki nem nyújt segítséget a sérültnek vagy az olyan személynek, akinek az élete, testi épsége, egészsége közvetlen veszélyben van. A törvény nem tartalmazza a segítségre szorulás fennállását. Azt, hogy a sértett segítségre szorul-e vagy sem, negatív irányból kell vizsgálni. A segítségnyújtásnak olyannak kell lennie, amely az eset körülményeit figyelembe véve az elkövetőtől elvárható.
- [45] A balesettel érintett jármű vezetője számára a KRESZ 58. § (1) bekezdése kötelezettségeket ír elő. Eszerint a balesettel érintett jármű vezetője köteles a járművel azonnal megállni, a baleset folytán megsérült vagy veszélybe került személy részére segítséget nyújtani és az esetleges további balesetek elkerülése érdekében minden tőle telhetőt megtenni. Vagyis az elvárható segítség megadása több résztevékenységből áll, így a baleset helyszínén, illetve annak közelében való megállás, a segítségnyújtás szükségességéről történő meggyőződés, és a tényleges segítség felajánlása.
- [46] Jelen ügyben ... terhelt a közlekedési baleset után a sértett állapotáról nem győződött meg, a segítségnyújtás szükségességéről nem győződött meg, kizárólag megállási kötelezettségének tett eleget, de ennek során kizárólag a balesettel érintett gépkocsiját szemlélte meg.
- [47] Tekintettel azonban arra, hogy a veszélyhelyzet előidézője, a baleset okozója nem a terhelt volt, ekként a segítségnyújtás elmulasztásának súlyosabb megítélésű büntetése nem állapítható meg a terhére, csupán a vétségi alakzatú alapesete (2/1999. BJE jogegységi határozat).
- [48] **II/3.** A Kúria a fentiek alapján megállapította, hogy a részfelmentés következtében a bűnösség köre kétségtelenül szűkült, ami a terhelt büntetésének felülvizsgálatát is indokoltá tette. Megjegyzi a Kúria, hogy miután a rövidített indokolással készült jogerős elsőfokú ítélet a kiszabott büntetés halmazati büntetésként történő kiszabás feltüntetését elmulasztotta, ezért nem került sor a felülvizsgálati határozatban a közúti baleset okozása vétsége alóli részfelmentés okán a büntetés halmazat megjelölésének mellőzésére.
- [49] Ekként a Kúria Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési céloknak és 80. §-ában foglalt büntetés-kiszabási elveknek megfelelően a támadott ítéletet a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásával megváltoztatta.
- [50] ... terheltet az ellene közúti baleset okozásának vétsége [Btk. 235. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja] miatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdése, illetőleg a Be. 6. § (3) bekezdés a)

pontjának első fordulata alapján bűncselekmény hiányában felmentette.

- [51] Megállapította, hogy a terhelt segítségnyújtás elmulasztása büntettként [Btk. 166. § (1) bekezdés, (3) bekezdés] értékelt cselekménye segítségnyújtás elmulasztása vétségének [Btk. 166. § (1) bekezdés] minősül.
- [52] A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját tekintetben, hogy a terhelttel szemben kiszabott büntetések nem képeznek törvénysértő büntetést.
- [53] A Kúria rámutat, hogy ha a minősítés valóban törvénysértő, akkor mindig vizsgálni kell, hogy a kiszabott büntetés – a helyes minősítéshez képest – törvényes-e.
- [54] A Be. szerinti szabályozás értelmében, hogy a törvénysértő minősítés esetében akkor is szükséges a kiszabott büntetés vizsgálata, ha az a helyes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretén belüli, és a vizsgálat eredményétől függ, hogy a kiszabott büntetés is törvénysértővé vált-e. Változatlan viszont, hogy a kiszabott büntetés feltétlen törvénysértő, ha a helyes minősítéshez tartozó büntetési tétel – mérlegelést nem tűrő – keretein kívüli.
- [55] Ehhez képest vizsgálta a Kúria a terhelt esetében a kiszabott büntetés törvényességét.
- [56] A Kúria e körben úgy ítélte meg, hogy a korábban már bíróság előtt álló terhelt vonatkozásában a fennmaradó, de enyhébben minősülő – két évig terjedhető szabadságvesztéssel fenyegetett – segítségnyújtás elmulasztása vétsége miatt a kiszabott – egymás mellett alkalmazható – büntetések törvényes neműek és mértékűek.
- [57] Miután a megtámadott határozat megváltoztatása alapvetően anyagi jogi törvénysértés megállapítását vonta maga után, a „maradék” bűncselekmény megváltozott minősítési alakzatára figyelemmel a Kúriának lehetősége nyílt annak kimondására, hogy a megállapított szabadságvesztés végrehajtási fokozata fogház [Btk. 37. § (1) bekezdés].
- [58] Ezt meghaladóan az első- és másodfokú bíróság ítéletét a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.
- [59] A Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálatra figyelemmel a Kúria azt is megállapította, hogy az első fokú bíróság nem követett el a fenti törvényhely szerint értelmezhető eljárási szabálysértést.
- [60] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés a b) pontja zárja ki.
- [61] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó

határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. április 12.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k.
előadó bíró., Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
Schulz Oszkráné
tisztviselő